

GORIŠKI LIST

«Goriški list» izide vsako sredo in soboto zjutraj. — Uprava uredništva v Gorici, Corso Verdi štev. 47 - Telefon štev. 292. Uglasi se zaračunavajo po ceniku. - Račun pri Cassa di Risparmio Gorica.

Gorica, dne 16. avgusta 1944.

Za mesto Gorica in Trst: posamezna številka 0,50 lir, polletna naročnina 26.— lir, celoletna 52.— lir. — Izven mesta Gorica in Trst: posamezna številka 1.— lira, polletna naročn. 47.— lir, celoletna 90.—

Goriški Slovenci v Ljubljani

Zelja vsakega goriškega Slovenca je, da bi videl Ljubljano, naše kulturno in politično središče. Do nedavnega nas je ločila z Ljubljano stroga državna meja in redko se je zgodilo, da je kdo s te strani dobil dovoljenje za prekoračenje meje. Večina starih goriških Slovencev se lahko ponaša, da je že bila v Ljubljani; nam mladini pa je Ljubljana do sedaj bila neznana in nedosežna.

Pod vodstvom pripravljalnega odbora za prvo slovensko akademijo smo si pretekli teden ogledali Ljubljano. Vsi, ki smo sodelovali pri tej lepi prireditvi, smo imeli to srečo, da smo dobili dovoljenje za potovanje. Noč pred potovanjem je bila neznanško dolga, saj nisem nič spal — kar v mislih sem bil na poti — in štel sem ure do odhoda v Ljubljano.

Med petjem narodnih pesmi in splošnega veselja smo se v torek zvečer pripeljali v Ljubljano, kjer so nas sprejeli prijatelji goriških Slovencev. Takoj prvi vtisi so dokazali gostoljubnost in prijazenost Ljubljancev. Preskrbeli so nam stanovanje v najboljšem ljubljanskem hotelu »Unionu«. Čeprav smo bili utrujeni od vožnje, vendar smo si že tisti večer privoščili dobro mero ljubljanskega piva, o katerem smo že prej slišali, kako dobro je.

Drugi dan nas je pozdravilo lepo vreme, ki je ostalo nespremenjeno vse dni našega bivanja v Ljubljani.

Dopoldan smo si ogledali grad in pokopališče padlih domobrancev na Orlovem vrhu, nato Ljudsko tiskarno, to pravo čudo tiskarske tehnike. Vodil nas je sam g. generalni direktor za kar se mu najlepše zahvaljujemo. Popoldan pa smo izbrali Tivolski park. Mnogo je bilo smeha pa tudi strahu, ko smo se vozili s čolni po jezeru. Po dobri malici pri »Čadu« smo se vrnili v mesto. V četrtek dopoldne smo bili sprejeti pri g. prezidentu generalu Rupniku in mu voščili v imenu primorskih Slovencev zdravja in sreče za njegov 64. rojstni dan. Bil je globoko ganjen in navdušen nad našo pesmijo. Povabil nas je na malico in bil s svojo gospo ter gospo hčerko stalno med nami kakih dve uri. Vtis, ki ga je naredil ta sivolasi general in voditelj slovenskega naroda na nas, je neizbrisno. Peli smo mu naše pesmi in mu tako prinesli vsaj za kratek čas dih njegove domače zemlje, saj je naš rojak. Bili smo tudi pri prevzvišenem škofu dr. Gregoriju Rožmanu, ki nam je ganjen in vesel našega obiska spregovoril par lepih besed in dal svoj pastirski blagoslov. Popoldan smo bili na nebotičniku, nato si ogledali še razne zanimivosti, zvečer so nas pa povabili na slavnostno večerjo gg. uredniki »Slovenskega doma« z gospodom Javornikom na čelu. Bil je lep in nepozaben bratski večer; uredništvu »Slovenskega doma« iskrena zahvala.

V petek dopoldne smo si

NA EVROPSKIH BOJIŠČIH

Trdi boji za Saint Malo - Alençon, Le Mans in Vire Mortain, težišča hude borbe - Sovjeti ustavljeni pri Bjalistoku - Firenze še vedno sredi bojišča

Vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil javlja:

Na normandskem bojišču se nadaljuje močan sovražni pritisk, ne da bi mogel nasprotnik doseči kaj omembe vrednih uspehov.

Na področju severno od Alençona so oklepniki oddelki s protinapadom odbili sovražno napredovanje, ki ga podpirajo močne zračne sile.

Prišlo je do silovitih borb, ki še trajajo. Protiletalsko topništvo letalstva je zbil 12 štirimotornih bombnikov.

Branilci Saint Maloja so tudi večeraj odbili vse sovražne napade.

Južno otoka Guernesey so lovci min s številnimi topniškimi zadetki poškodovali sovražni torpedni lovec.

Na francoskem ozemlju je bilo v boju uničenih 122 teroristov.

Težki ogenj V I se še nadalje vsipa nad London in njegove zunanje četrti.

Iz Italije ne poročajo o kakih posebnih bojih.

Pred Karpati do Visle smo zajezili krajevne napade Sovjetov, deloma v protinapadih.

Na mostišču na Visli zahodno od Baranova in južnozahodno od Varke so v teku zagrizene borbe.

Severnoozahodno od Varšave in južnozahodno od Bjalistoka smo zavrnili številne sovražne napade in hude krajevne vdore.

Severnozahodno od Bjalistoka so boljševiki s podporo številnih oklepnikov in bojnih letal v ogorčenem boju potisnili naše čete za nekaj kilometrov proti zahodu.

Na latvijskem bojišču so ob trmastem odporu naših divizij spodleteli sovražni predorni poskusi z nadmočnimi silami.

Na vdornem ozemlju južnozahodno od Pljeskovskega jezera se nadaljuje zagrizen boj s sovjetskimi silami, ki so prodrle naprej.

Posamezna sovražna letala so vrgla bombe na Hanover.

Poročnik von Bostell, poveljnik ponočnega oddelka

ogledali atelje in dela našega rojaka akademskega slikarja Rika Debenjaka. Tudi na Navje smo šli obiskat zadnje ostanke naših velmož. Popoldan smo porabili za ogledanje žal in občudovali izvorno delo našega velikega mojstra arhitekta Plečnika. Večer smo zaključili v prijetni družbi z ljubljanskimi prijatelji.

Kar prehitro je prišla sobota in ločiti smo se morali od bele Ljubljane. Odhajali smo polni veselja in navdušenja nad lepoto tega mesta in prijaznostjo ljudi, s katerimi smo prišli v stik. Vsak izmed nas na ima v srcu veliko in trdno željo zopet kmalu iti v Ljubljano.

motoriziranega topništva, se je izredno odlikoval v boju s sovražnimi oklepniki na področju Modohna.

Gorica, 15. avgusta - V. R. -

Dogodki na zapadni fronti dajejo navidezen vtis, da imajo zavezniki inicijativo v svojih rokah. Njihovi srditi napadi ne kažejo še znakov utrujenosti, kakor jih pa tudi bramba nikakor ne kaže. Vendar pa je ta inicijativa nekaj navideznega. Pot na vzhod je zaveznikom zaprta. Kakor voda, ki najde na svoji poti jez, tako si mora tudi naval angloameriških čet iskati druge poti.

Ta druga pot je proti jugu in ta pot vodi pač do pridobitve več ali manj obsežnih teritorijev a ne približuje invazije njihovemu cilju. Torej je inicijativa v tem nekaj zelo relativnega. Tudi na poti proti jugu pa zavezniške čete zadevajo ob izredno hude zapreke — priča nam je Saint Malo, čegar posadka je že odbila številne napade Amerikancev in še vedno vstraja na svojem mestu. Tudi pri Alençonu, na obeh straneh reke Orne in južno mesta Vire se skoro vsi mogoči napadi Angloamerikancev razbijajo ob mogočnem valolomu nemških čet. Vzporedno z akcijami na terenu, so nemške pomorske edince in letalstvo v večnem delovanju in motijo — posebno v področju zapadno mesta Le Havre — izkrcavanje rezerv in vojnega materijala.

Nemški policijski odredi pa čistijo francosko zaledje in pobijajo komunistične teroriste vsenovod.

»V I« moti neprenehoma spanje prebivalcev Londona in južne angleške obale. Hiša za hišo, palača za palačo — vse se spreminja v prah. Ponočnega mesta sploh ni več poznati. In konec je še tako daleč...

Tudi na vzhodni fronti je Sovjetom napredovanje zelo težavno. Sploh daje sedaj fronta vtis, da so se vstavili. Boji pri Bjalistoku in Varšavi imajo povsem značaj pozicijskih bojev. Le na latvijski fronti je sovražnik prav malo napredoval. Sicer pa vsa ogromna vzhodna fronta ne nudi v zadnjih dneh nikakih posebnosti. Napori Sovjetov bodo brezdvomno kmalu pokazali svoje posledice na Sovjetih samih. Stalin to pač dobro ve, zato se mu mudi, zelo mudi...

Firenze — eno najlepših italijanskih mest, je še vedno središče hudih bojev. Nemci so sicer mesto izpraznili, da ohranijo njegovo zgodovinsko imetje, a to po vsej priliki ni veliko pomagalo — Angloamerikanci so vseeno obdelali mesto s svojim težkim in najtežjim topništvom in ga spremenili v bojišče. Sicer ni na italijanski fronti nič nove-

ga, ako izvzamemo velike priprave, ki jih nemško letalstvo pridno opazuje in na podlagi katerih se zamore sklepati da bodo Anglamerikanci kmalu podvzeli novo veliko izkrcavalno akcijo na ligurski ali na jadranski obali, ali na kar na obeh naenkrat.

Za sedaj je torej položaj na vseh frontah navidezno stabilen. Prihodnji dnevi nam bodo povedali, ako je ta položaj le prehodni.

Sodba ljudskega sodišča

8 krivcev atentata 20. julija obsojenih na smrt z obešenjem

Berlin, 16. avg. DNB. Ljudsko sodišče veliko-nemškega Reicha je sodilo 7. in 8. avgusta 8 zločincev, ki so bili odstranjeni iz vojske in ki so se vodilno udeležili zločina dne 20. julija.

Obtoženi Erwin vod Witzleben, Erich Höppner, Hellmuth Stieff, Albrecht von Hagen, Paul von Hase, Robert Bernardis, Fredrich Karl Klausing in Peter grof York von Wartenburg so bili kot prelomniki prisega, brezčastni častihlepneži, zaradi veleizdaje in izdaje domovine obsojeni na smrt. Njihovo premoženje zapade Reichu.

Obsodba je bila izvršena dve uri po objavi. Vsi obsojeni so bili obešeni.

V NEMŠKEM TISKU

Berlin, 12. avg. Z velikim poudarkom in podrobno poročila ves nemški tisk o razpravi in sodbi ljudskega sodišča proti izdajalcem dne 20. julija. Listi poudarjajo v svojih naslovih, da je ljudstvo obsodilo zločince. Istočasno objavljajo listi fotografije obtožencev Stieffa, von Witzlebna, Höppnerja in von Haseja pri zaslišanju. Objavljajo tudi sliko predsednika ljudskega sodišča dr. Freislerja, ko kaže sodišču dokumentarične posnetke o kraju zločina. Listi še niso objavili lastnih komentarjev.

Drobne politične vesti

Milan. Neapeljski radio javlja, da je spadala med prve ukrepe Bonomijeve vlade po njenem prihodu v Rim zaplenba premoženja razpuščenega fašistične stranke in njenih organizacij.

Stockholm. Kakor javlja »Svenska Dagbladet« je poslal švedski kralj Gustav maršalu Mannerheimu naslednjo brzojavko: »Ko prevzimate, gospod maršal, v pomembnem trenutku za bodočnost Finske najvišje mesto v Vaši deželi, Vas prosim, da sprejmete moje najiskrenejše čestitke.«

Propaganda čustva

Ko so začeli komunisti v Sloveniji na široko pobijati duhovnike, neoporečne narodnjake in nedolžne preproste ljudi, je začelo javno mnenje spregledovati. Komunisti so stali pred narodom kakor tolpa izobčencev.

Toda čez nekaj časa je bilo opaziti, da se je javno mnenje začelo obračati in da so simpatije za komuniste in tolovaje rastle — rastle, pa četudi so se narodnim elementom oči odprle in so se nad komunistično propagando vedno bolj vznemirjali.

Način, kako se je slovensko javno mnenje polagoma preobrnilo, je eden najpomembnejših uspehov lažne komunistične propagande. To je primer izredno uspele »propagande s čustvi«, na to propagando do čustva moramo biti zelo pozorni.

Ta preobrat v javnem mnenju se je izvršil polagoma in neopazno, kakor sam od sebe. Sam od sebe? Nesmisel! Tak preobrat more izvršiti samo velikanska organizacija, ki neseja v vse kroge in dela z največjo tajnostjo.

Komunisti so znali spretno izrabiti vse čustvene sile, ki so se nabirale v množicah.

Narodnjake so slepili z narodno osvobodilnim bojem. Zmago partizanstva so prikazovali kot preporod narodne misli.

Spretno so znali napeljati na svoj mlin težnje po socialnih reformah.

Tudi neko anarhistično težnjo pokvarjenih bogataških in razumnih krogov so znali porabiti in uvrstiti med sile, ki naj zaženejo revolucijo.

Vprav ta anarhistična težnja, »sila po novem«, kot jo je imenoval Botero, ki se je izražala v naveličanosti nad vsem, kar je obstajalo in si je dajala duška v blaziranem hlastanju po novem, je igrala pri komunističnem gibanju prvo vlogo. Saj so v vodstvu partizanstva izraziti buržuji, ljudje, ki se jim nikdar ni slabo godilo.

Potem so znali »kanalizirati«, kot bi dejal tovariš Lenin, vsako osebno užaljenost, iz katere so znali organizirati aktiven upor in iz sorodstvenih zvez so uspeli ustvariti sijajne politične kombinacije.

Končno so izrabili za svojo propagando čisto človeška čustva usmiljenja in vzajemnosti, ki žive v srcih ljudi; vsi razen izpriencev čutijo usmiljenje s trpečimi.

Komunisti so prosili za denar, perilo in živila, niso pa dosegli samo to, kar so prosili, ampak so si pridobili požrtvovalnost njih, ki so kaj darovali za stvar, za katero so iskali njihove pomoči.

To je psihološko dejstvo, čegar pomen se ne da dovolj vpoštevati. Človeka boš pridobil samo za tisto stvar, za katero bo kaj žrtvoval! Mnogi dobri ljudje so torej s tem, da so prinesli svoja darila, dali še sebe. In čim več so dali, bolj so bili pridobljeni za komunistično stvar.

Komunisti so se vrgli na sinove in z njimi pridobili sre-

mater, očetov, sestra, zaročenk. Premnogokrat so iz nežnih materinskih čustev nastale vezi, ki pomagajo kot železne traverze držati skupaj stavbo slovenskega komunizma. Koliko je nevednih tetk, ki zavoljo svojih nečakov prenočujejo na svojih stanovanjih morilce, kurirje, skrivajo letake in brošure. In koliko je mamic, ki nimajo v sebi niti trohice komunističnega mišljenja, a zaradi izprijenih ali zapeljanih sinov, širijo partizansko propagando od ust do ust in tako pripravljajo pot redu, kjer ni mesta za družino in kjer se materinska ljubezen ne pozna. O, ko bi matere vedele!

Komunisti so šli še dalje. Šli so v globine življenja. »Na dnu« so našli polno brezposelnost, izgubljenih ekzistenc, zločincev in vlačug. Znali so jih pretresti in vreči iz njih vsakdanjosti v divjo delavnost, kot je lastna le »ponizanim in razžaljenim«.

Množice literatov, profesorjev, uradnikov aristokratov, bogatašev, zasebnikov, malih ljudi! Množice tako zaslepljene, da ne vedo za koga prav za prav delajo, a vendar delajo z tako vnemo in zagonom!

Zaključimo iz tega spet enkrat, da je organizacija prvi in bistveni pogoj vsake uspešne akcije!

Samo z organiziranjem, s timim podrobnim organiziranjem je komunistom uspelo usmeriti te velike čustvene sile v svoja jadra.

Ko tako ugotavljamo razpredenost, izgrajenost in moč komunistične organizacije, imamo edini namen, da predočimo realno sliko o položaju nasprotnika. Kajti kogar pojav komunizma ni pretresel v globino duše in ga vrgel iz tečajev ali tako, da je postal njegov peklenski apostol ali tako, da je postal njegov dosledni pobijavec, brez strahu in malodušja, ta dokazuje, da o komunizmu ni prav ničesar razumel.

Samo iz velikih perspektiv, objemajočih komunizem v njegovi zasnovi in podrobnostih, se more roditi globoka, kakor iz enega kosa zlita delavnost proti njemu. In taka je edino uspešna, edino rešilna!

Usoda Ofarjev v Švici

V »Völkischer Beobachter« z dne 7. avgusta beremo:

Na protest švicarske socialno demokratske stranke zoper aretacije Titovih pristašev v Curihu, Lausanni in Zenevi, je list »Bund« odgovoril tole:

»Številni jugoslovanski interniranci, zelo nestrpna družina, so razcepljeni na dve stranki, ki se med seboj koljeta do krvi. Zaradi tega je bilo potrebno ločiti jih vsakega od drugega. Ljudje, ki so navezali stike s švicarskimi levičarji se niso znali obvladati ter so se z obsežno politično propagando pregrešili proti določilom, ki veljajo za begunce, uživajoče ugodnost pribežališča v Švici.«

Preganjanje fašistov v Rimu

Bern, 16. avgusta. Švicarska poročevalska agencija objavlja vest iz Rima, da so v okviru očiščevalne akcije odpustili 25 profesorjev rimske univerze. Ista usoda je doletela uradnike bivšega tiskovnega ministrstva. Nadalje so odpustili 21 visokošolskih profesorjev, med njimi senatorja Pendo. Razen tega so zaprli v Rimu 100 višjih častnikov vsled njihovih zvez s fašizmom ter jih nameravajo poslati v koncentracijska taborišča.

Naše izrazoslovje

Doba, ki jo preživlja naš mali narod, bo ostala v zgodovini gotovo med najodločilnejšimi. Vsak zgodovinar ji bo moral posvetiti prav posebno pozornost. To je doba največjega zločina nad našim narodom, je pa tudi doba najvzornejšega junaštva zdravih narodnih sil, ki narod v zadnjem trenutku rešujejo popolnega pokončenja.

Zato je pač jasno, da se bo moral tudi naš list v prvi vrsti zanimati za tragedijo našega naroda in da bo moral po svoji sodelovati pri reševanju vseh njegovih najdragocenejših svetinj.

Pri pisanju o tako zvani OF (»Osvobodilni fronti«), ki je vstala v slovenskih deželah na ukaz ne narodno zavednih bratskih Rusov, ampak na ukaz mednarodnih in profinarnodnih ruskih boljševikov, bomo morali rabiti nekatere izraze, ki želimo, da jih naši bratci pravilno razumejo. To je potrebno, ker sami ne maramo nikomur delati krivice, pa tudi zato, ker nočemo, da bi drugi nam delali krivico z napačnim tolmačenjem naših izrazov.

Zločinci, telovaji itd.

Ko smo še v polsnu doživljali »romantiko osvobodilnega gibanja« po slovenskih deželah in so ljubljanski asti s telovaji in zločinci psovali »idealne fante« po gozdovih in njih junaške voditelje, komandirje, politkomisarje itd., je bilo naše narodno srce do skrajnosti užaljeno. Ne, to pa je preveč! Takih psovk ne gre rabiti za toliko požrtvovalnih in za narod trpečih mladih ljudi, četudi se je kak »neodgovoren element« med njimi kaj pregrešil zoper lepo vedenje in morda tudi s kako krutostjo, ki jo dandanašnji povsod najdemo. Tako smo mislili, ko smo v polsnu gledali na osvobodilno vrenje in kipenje v deželi. Medtem smo se pa že zbudili, ker nas je to vrenje že po vsem narodnem telesu prav pošteno oepklo. Ker ni šlo za mačje solze, ampak za veliko narodno upravedijo, smo vkljub strogi prepovedi »osvobojevalcev« našega ljudstva segli po knjigah in spisih, da se o vsej zadevi natančneje poučimo. Poslušali smo tudi glasove bratov in sester, ki so od blizu gledali in po dolgih bridkih izkušnjah spoznali vso grenko vsebino osvobodilnega dela OF. In kaj smo spoznali, spoznali, kar mora spoznati vsak pameten in čuteč Slovenec, ki je o vsej zadevi točno poučen: da so vsi tisti, ki vedo, kaj Osvobodilna fronta hoče, in jo vkljub temu prostovoljno ali v gozdovih ali po vaseh podpirajo, pravi in resnični telovaji in roparji in da je ta izraz zanje prav za prav zelo mil. Zaden pa ta očitek morda le desetinno vseh pristašev OF, ker vsi ostali podpirajo to reč le zato, ker je ne poznajo ali ker so k temu s stalnimi grožnjami prisiljeni.

Zaslepljeni.

V vrsto zaslepljenecv spadajo tisti fantje v gozdovih in tisti terenci in njih pomočniki in zlasti pomočnice po vaseh in mestih, ki so že precej poučeni o vsej nesreči, ki je prišla po zločestem »osvobodilnem gibanju« na naše ljudstvo in njegovo duševno in telesno zdravje ter premoženje, pa se vendar še vdajajo upanju, da te strašne žrtve le služijo dobremu namenu in da gre za pravo in resnično osvobojenje naroda. Ti ljudje so se pošteno zaleteli in si ne marajo priznati, da so se zmotili in da

morajo kreniti s poti, na kate-re so bili zapeljani. Oči si zatiskajo, da bi ne videli razdejavanja, ki so ga v dobri veri povzročili.

Sužnji.

Pobuda za OF je prišla iz največje države sužnjev in zato ni nič čudnega, da je povsod, kjer nastopa »osvobodilno gibanje« zavladalo popolno suženjstvo. Sužnji pa so vsi tisti, ki dobro vedo, da je delo OF od samega zla, pa se morajo vendar odzvati mobilizaciji, se boriti, stradati, uši pobirati in pobijati po gozdovih... ali pa denarce in blago vkup nositi raznim terencem in njih odborom. Sužnji so tudi vsi tisti izobraženci, ki dobro vedo, kam drvi ves narod pod zastavo z rdečo zvezdo, pa nimajo poguma, da bi ljudstvu spregovorili jasno besedo in tako od njega odvrgli največjo nesrečo, kajti danes sme narodu nekaznovano govoriti le komunistična partija in njeni zastopniki.

Takih sužnjev je naša dežela polna in na žalost spadajo k njim po večini tudi zastopniki tistih stanov in političnih smeri, kjer bi človek najmanj mislil, da najde ljudi s suženjskim duhom.

V znamenju Osvobodilne Fronte je naša popolno suženjstvo celo resnica sama — dočim uživa popolno svobodo le laž.

Člani Zavarovalne družbe za vse slučaje.

Te imenujejo tudi člane O.R. Vprašaj koga, kaj ti dve začetnici OR pomenita. To so ljudje, ki vedo kot ti in jaz, da je komunistična OF poguba za narod, vero, gospodarstvo, kulturo itd. Globoko v srcu jim je tudi žal, da se je ta reč tako strašno razpasla. Boli jih, da radi nje narod tako hudo trpi in mu grozi pogin. Boli jih, ker pač narod ljubijo. Toda še veliko bolj kot narod ljubijo sami sebe. In ker se jim zdi možno, da OF zmaga, bi radi tudi za ta usodni slučaj radi zavarovali svoje koristi. Zato pa želijo biti nevtralni, niso ne za tega ne za tistega, ampak pustijo, da se stvari razvijajo, »kakor se pač morajo razviti«. V vsakem slučaju pa poročajo: »Saj smo bili vedno za to stvar, tudi mi smo pomagali k zmagi. Tudi nam tiče primeren stolček v vašem kraljestvu!«

To neznačajno in sebično ljudstvo ni v časti ne pri ent ne pri drugi skupini, ampak bo ob koncu padlo med dvema stolčkoma na tla in na tleh preišljevalo, da velika doba slovenskega naroda ni našla v njih velikih mož.

Vitezi slovenskega naroda

To ime zaslužijo v polni meri tisti fantje, ki so po mnogih prebriskih izkušnjah spoznali, v kako nesrečo je spravila OF narod in dom. Pa niso ostali pri spoznanju, ampak odločili so se, da svoj narod rešijo, pa četudi za ceno svojega lastnega življenja. Oklelili so se Prešernovega reka v Krstu pri Savici:

»Manj strašna noč je v črne zemlje krili, ko so pod svetlim soncem sužnji dnovi!«

Kako sijajne strani slovenske zgodovine pišejo ti vredni sinovi Slave! Z njimi zaslužijo naslov pravih slovenskih vitezov tudi tisti izobraženci raznih stanov, ki vkljub grožnjam in stalni življenjski nevarnosti ne nehajo ljudi svariti in učiti, po kaki poti pride naš narod do resnične svobode in po kaki drvi le v brezno pogube.

Letina v Nemčiji

Nemški kmetje so pričeli spravljati peto vojno letino. Dosedanje ugotovitve so pokazale, da bo tudi ta peta vojna letina prav zadovoljiva in da je nemško kmečko prebivalstvo sledilo paroli vodstva in pod najtežjimi okolnostmi in z velikim naporom doseglo maksimalne uspehe, ki se sploh dajo deseti. Pričakovanja so se zlasti izpolnila pri krušnem žitu in pri oljaricah. Z oljaricami posejana površina je bila letos znova povečana in računajo, da bo letina dala okrog 350.000 ton olja nasproti 280.000 tonami v prejšnjem letu. Pridelek okopavin bo prav tako zadovoljiv, če bo vreme nadalje ugodno.

Posebna pozornost gre letos pridelku krompirja. Lani je bila letina krompirja v Nemčiji zelo slaba. To je bila najslabša letina v zadnjih dveh desetletjih in je bil pridelek za približno 20 milijonov ton manjši, kakor v povprečju prejšnjih let. Ta lanski primanjkljaj je bil celo večji, kakor znaša vsa nemška potrošnja krompirja za prehrano prebivalstva. Zato je bilo treba zlasti industrijsko pridelavo krompirja in porabo za krmo bistveno zmanjšati. Sedaj, ko je to v pogledu oskrbe s krompirjem težko leto prebrodno, objavljajo nemški listi podrobnosti o ukrepih, ki so bili izdani v preteklem gospodarskem letu v pogledu potrošnje krompirja. Že v avgustu lanskega leta, ko je bilo jasno, da bo pridelek slab, so oblastva izdala potrebna navodila, ki so šla za

tem, da se predvsem zasigura krompir za prehrano prebivalstva in za setev. Tako je bilo treba omejiti industrijsko pridelavo krompirja in izdati ukrepe za omejitev krmiljenja s krompirjem. Tvornice, ki izdelujejo krompirjev škrob, so prejele v predelavo samo eno četrtino krompirja kakor prejšnja leta, tvornice za izdelavo krompirjevih kosmičev pa so morale predelavo zmanjšati za eno šestino. Občutno je bila zmanjšana zlasti predelava krompirja v špirt in so tvornice špirta prejele v predelavo le eno tretino normalne količine. Krmiljenje svinj s krompirjem je bilo občutno omejeno in so kmetje z razumevanjem sledili navodilom oblastev. Za krmiljenje so uporabljali namesto krompirja predvsem sladkorno peso. Deloma je bilo tudi zmanjšano številčno stanje svinj in so zaklali približno 1 milijon svinj več, kakor v prejšnjem letu. Ta iznaden v svinjereji, pa bo verjetno že letos nadomeščen. Tudi klavna teža svinj je bila povprečno manjša, vendar je bila višja, kakor v letu 1942.

Pravočasno izdani ukrepi vodstva in razumno sodelovanje kmečkega prebivalstva so omogočili, da je bilo do nove krompirjeve letine na razpolago za prehrano dovolj krompirja. Skupna količina krompirja za prehrano je bila le za 2 milijona ton manjša, kakor v prejšnjem letu. Letos bo imela Nemčija zopet normalno letino krompirja in s tem bodo odpadle dosedanje omejitve.

Dejstva in ugotovitve

Patentirani narodnjaki

Ljudje, ki si od nekdanj lastijo monopol na narodnjaštvo, so se iz strahu pred bombami, iz strahu pred gozdom, iz strahu pred »izdajstvom«, iz strahu pred lastnimi zmotami odtegnili od narodne skupnosti in niso prišli k naši akademiji v nedeljo 6.VIII. — To so ljudje, ki varujejo svoj narodni monopol med štirimi stenami in hranijo svoje navdušenje za slovenski narod ob Piccolu, kajti slovenskih častnikov »principielno« ne vzamejo v roke. Ljudem, ki so postavili bombe v Verdijevo dvorano, so ti ljudje po mišljenju mnogo bližji kot pa jedru svojega naroda, ki je s takim navdušenjem hitel na to našo zgodovinsko prireditelje. Ubogi narod, ki bi čakal kaj dobrega od takih patentiranih narodnjakov, ki bodo v boljših časih spet silili v ospredje.

Sovrašтво ne gra

Nekateri naši ljudje in med njimi tudi inteligenti so tako zagrizeni sovražniki domobranstva in vsakega pozitivnega dela za naš narod v tej uri, da mora vsak pameten človek nad njihovo slepoto kar strmjeti. Vzrokov za to nerazumljivo duševno stanje je več. Eden bo gotovo ta, da vidijo bistvo rodoljubja v strastnem sovraštvu do »tujcev«, pa naj bo to sovrašтво še tako pogubno za naš narod sam. Ako bi ti ljudje imeli toliko ljubezni do naroda in do vere, kolikor imajo sovraštvu do drugih narodov in tudi do vere same, bi bili kratkomalo vzorni rodoljubi. Če so taki vodniki slučajno še vodilni moške, moramo z žalostjo ugotovi-

viti, da gre pri njih za slepe vodnike slepcev.

Hribovci vedo več kot časopisi

Hribovci včasih odklanjajo slovenske časopise, češ da jih ne morejo nesti s seboj, ker bi se tako izpostavili življenjski nevarnosti pred partizani. Pristavljajo pa radi, da jim za ozdravljenje od komunistične bolezni takega branja ni treba, kajti iz lastne izkušnje vedo veliko več, nego morejo naši listi pisati. Med našim hribovskim ljudstvom se navdušujejo danes za partizane samo še popolnoma pokvarjeni in brezvestni ljudje. Kdo naj ozdravi naše zaslepljene okoličane in meščane, ki še prav nič niso okušali biča komunistične strahovlade in se tudi nočejo dati poučiti od izkušnje drugih. Tistim, ki ne marajo spregledati, ni pomoči, a naj vsaj ne zamerijo drugim, ako skušajo priti resnici do dna. Kdor sam ne mara spoznati resnice, pa še drugim zameri, ako jo skušajo spoznati, je pravi farizej!

Fiksna ideja

Naj domobranstvo napravi za narodni podvig na Goriškem še toliko dobrega, gotovi telebani na vse to ne vedo povedati nič drugega kot: »Vse zastoj, smo proti njim, ker sodelujejo! Sodelujejo! Sodelujejo!« — To je fiksna ideja. To fiksna ideja si bodo izbili iz glave in bodo postali čisto normalni ljudje, ako bodo en teden ponavljali: ofarji so pokončali dober del Slovenije in na 10 tisoče slovenskih življenj.

